

Bilag II.

Statskonsulenten for undervisningsministeriet fortrinsvis vedrørende forbindelsen med skolevæsenet i fremmede lande.

København, den 4. februar 1956.

Vedrørende de svenske forsøg med en 9-årig enhedsskole.

Til undervisningsministeriet.

Ved skrivelse af 27. januar d. å. (j. nr. 902/55) har ministeriet meddelt mig, at det af folketinget nedsatte udvalg angående forslag til lov om ændringer af folkeskoleloven af 1937 har udbedt sig en fremstilling af indholdet af den svenske skolöverstyrelses beretning „af januar 1956“ om forløbet af det i Sverige iværksatte forsøgsarbejde med en enhedsskole, og ministeriet anmoder mig om at ville udarbejde en sådan.

I denne anledning skal jeg bemærke, at der i mit arkiv foreligger 5 beretninger fra den svenske skolöverstyrelse, hvoraf den første, der er udsendt i 1951, omhandler forsøgsarbejdets tilrettelægning i finansåret 1949—50, og de fire efterfølgende giver en redegørelse for arbejdets forløb i finansårene 1950-51—1953-54. Hertil kommer den nyeste beretning, der omhandler forsøgsarbejdet i finansåret 1954—55 og er udsendt for nylig (dog ikke i januar, men den 2. februar d. å.). Det er formentlig denne sidste, folketingsudvalget hentyder til.

Jeg skal da gerne give en fremstilling af forsøgsarbejdet, idet jeg går ud fra, at det ikke alene er det sidste år, man ønsker omhandlet, men samtlige beretninger i den 6 års periode, forsøgene omfatter (1949—55).

Den svenske skolereform.

Indtil 1936 havde man i Sverige en 6-årig undervisningspligt. I adskillige skoledistrikter havde man dog allerede i flere år indført et 7. skoleår, og ved rigsdagsbeslutningen af 1936, hvorved dette blev obligatorisk,

følte det derfor som naturligt at indføre det overalt, hvorved man fik den 7-årige folkeskole, dog efter loven med en overgangstid på 12 år, altså senest i 1948.

Dengang var man imidlertid for længst inde i et reformarbejde, der var langt mere vidtgående. Ved siden af den 7-årige folkeskole havde man i købstæder, hovedstad og stationsbyer (tätorter) et net af højere skoler. Foruden gymnasier opretholdt staten 4- eller 5-årige realskoler (fra 11 til 15-16 år), og da disse ikke havde slået til overfor den stærke tilstrømning, havde kommunerne oprettet andre former såsom kommunale mellemskoler, praktiske mellemskoler, begge omfattende aldersklasserne 13-17 år, samt højere folkeskoler (13-15 år) og højere pigeskoler (11—17-18 år). Børnene „flygtede“ fra den udelte 7-årige folkeskole ikke blot i købstæder, men også på landet. De nævnte former for højere skoler havde efterhånden „hälften av en årskull“ hedder det. Dette betød, at ungdommen i byerne fik en skolegang på 9 år, mens landsbyungdommen måtte nøjes med en 7-årig. Denne skævhed var den egentlige årsag til reformen. Kløften mellem land og by skulle udjævnes.

Som i England satte man da en omfattende undersøgelse i gang. Hele skole- og opdragelsessystemet inddroges i udforskningen. Man begyndte med at nedsætte et såkaldt ekspertudvalg i 1940. Det var ekklesiastikminister Bagge, der tog initiativet, og han overtog selv formandsskabet.